

Yürümek Aramak Bulmak

Erdal Turna

Aslına bakarsanız, yürümenin sunduğu en geniş özgürlük alanı, hakikati/gerçeği arama ve keşfetme gayreti etrafında şekillenir. Hakikati arayış içsel bir yolculuktur. Benliğin derinliklerindeki esrârı, eşyanın mahiyetindeki gizemi anlayabilmek uğrunda gösterilen bir çabadır. Bir anlam arayışı ya da yolculuğu da diyebiliriz. Keşif ise maddi ve metafizik boyutları olan çok yönlü bir kavrayıştır. Bir keşfi duyularımızla, zihnimizle veya ikisiyle birden gerçekleştirebiliriz. Buna birazdan değinelim.

İster insan ister nesnelere ilgili olsun, gerçeğin birçok yüzü var. Biz onun yüzlerini ayrıştırırız çoğu zaman; kalbimize değen yanlarına bakışlarımızı ve duygularımızı yönelterek ya da bir menfaat beklentisi ile faydacılığı ve işlevselliği öne alarak. Diğer yandan kalbî olanla pragmatik olana eşzamanlı meyletmek, karakter sahtekarlığının, ikiyüzlülüğün sınırlarında gezinmekle eşdeğer. Üçüncü bir yol daha var aslında: Gerçeğin bütün yüzlerini aynı anda görebilme azmini ortaya koymak. Ama kalple ama akılla ya da ikisiyle birden.

Sorunuzu duyar gibiyim: İyi de dünya üzerinde kaç kişi böyle bir meziyete sahip olabilir? Belki hiç kimse, belki ender kişilikler. Peşine düştüğümüz şey bir meziyet sahibi olmak değil. Bundan ötürü, karamsar olmaya gerek yok. Hakikate dair bir arayış içindeyseniz, yani bir anlam yolculuğuna çıkmışsanız, gerçeğin kimi yüzlerini mutlaka keşfedeceğizdir. Bundan emin olabiliriz.

Bulmak, her zaman bir ödül değildir. Çoğu zaman bulmak, heyecanı öldüren zehirli bir meyvedir de. *"Başarının büyük olasılık olduğu bir arayış zevkli bir uğraştır ve henüz bulamamış olmak veya bu seferlik yanlışı bulmuş olmak, uzun keşif yolculuğuna heyecan katar."* [1] Bauman baştan sona haklı. Zira aramanın insana öğrettikleri bulmaktan çok daha fazla. Ve de kimi zaman (belki de çoğu zaman) yanlışı bulmak doğruya ulaşmaktan daha öğretici değil mi? *"Bilinmeyen sınırlarına temas etmek insanın duygularını keskinleştirir"* diyor, *Kaybolma Kılavuzunda* Rebecca Solnit [2].

Bilmediğimiz, yanlışı bulduğumuz, kaybolduğumuz, eli boş döndüğümüz her uğraş, özünde (ya da arka planda) bir kazanç barındırır. Bunun idrakinde olduğumuz müddetçe, gerçeğin peşindeki bütün gayretlerimiz, erdemler ve kıymet verdiğimiz varlıklar etrafındaki bütün keşif yolculuklarımız, avucumuzda ve kesemizde değil, kalbimizde ve zihnimizde biriken bir sermayeye dönüşür.

Böyle bir birikimin oluşmasında yürümenin işlevi nedir peki?

Yürümek, keşif ve anlam yolculuğunun serpilip genişleyebileceği özgürlük alanları oluşturur. Yürüyüş mekânı ve yürümeye tahsis edilen zaman aralığı, çıkılan yolculuğun mahiyetini şekillendirir. Duyuların işleyişi yolculuğun niteliğine etki eder, düşünce, duygu ve hayallerde biriken sermaye de aranan gerçeğin ve keşfedilenlerin anlamını oluşturur.

Gerçeğin peşine düşen seyyahın bir turistten çok daha fazla avantaja sahip olacağına[3] vurgu yapan Botton'un da anlatmak istediği farklı bir şey değil. Görüp geçen, tüketen bir turist ile arayıp duran, keşfeden bir gezgin/seyyah/yürüyüşçü elbette bir olmaz.

Gezginliği bir hayat tarzı olarak benimseyen ve kendini "şehir romantiği" kategorisine koyan Buket Uzuner, bütün gezginlerin şu benzer duygularla yola koyulduklarını söylemekte: Keşfetmek, görmek, tanımak, kendi cesaretinin ve direnç sınırlarının zorlandığı çizgide, bir bakıma kendine meydan okumak için dolaşmak duygusu ve "başarıldıktan hemen sonra da yeniden yollara düşme dürtüsü"[4].

Uzuner, sadece yürümeye özgü konuşmasa da bir gezginin hayatında yürümenin önemli bir yer tuttuğunu düşünürsek, şu satırları yürümek özgürlüğü bağlamında da okuyabiliriz: "Gezmek, keşfetmek ve tanımak istiyorsanız bu düşüncelerinizin bir kısmını bile gerçekleştirebilmek için hemen kalkın ve silkinin. Gerçekten ve fiziksel olarak. Bunun için cesur davranmanız, konformizmin tuzağına düşmemeniz, tüketici bireyden yeniden üreten, yalın insana dönüşmeniz gerekiyor. **Bakarken gören, iştirken duyan, dinlerken, anlayan biri olmak çok emek ister ve zordur. Ama çok zevklidir ve hayatı yaşanır kılar.** Eğer bir kâşifin, gezgin ruhuyla doğduğuna inanıyorsanız bunu başarabilirsiniz. Bu keşifler, kendi mahallenizde, kendi kentinizde ve en çok da kendi içinizde olabilir." [5]

Her yürüyüş bir arayıştır. Ve bu arayış gayreti çok kere bir keşifle taçlanır. Yürümek de başlı başına bir keşiftir. Yürürken dış dünyayı algıladıkça dış keşif, bu keşif içsel bir yolculuğu tetiklediğinde, düşünce ve hayalleri ruhun ufuklarına sürüklediği oranda da iç keşif gerçekleşir.

Keşif, gerçeğe ve onun sırrına ulaşmak için iyi bir yol fikridir. Hedefe varmak ise beklentilerle bağlantılı. Bir fikrisabite saplanan beklentiler önce umutsuzluk, sonra da umutsuzluk kaynağına dönüşür. Oysa keşif yolculuğu, keşfin bizzat kendisidir. Ve mutluluk da bu keşif fikrinden doğar. Yani yolda olmaktan.

Sonuç: Yürümek, özgürlüktür. Keşfetme özgürlüğüdür, hakikati arama özgürlüğüdür. Yolun sonuna odaklanmadıkça da neticesi daima mutluluktur.

[1] Zigmüt Bauman, Cemaatler, Say Yayınları, s.108

[2] Rebecca Solnit, Kaybolma Kılavuzu, Encore Yayınları, s.18

[3] Alain de Botton, Seyahat Sanatı, Sel Yayıncılık, s.120

[4] Buket Uzuner, Şehir Romantiğinin Günlüğü, Remzi Kitabevi, s.16

[5] A.g.e. s.16